

הליון מס' 272
פרשת שמות
כ' טבת תשפ"ה

בסייעתא דשמיא
דפוס 03-6884466
צבעים אמיתיים
הדפסת העלון בחסות דפוס צבעים אמיתיים

לע"נ מורנו ורבנו הרב חיים אבישלום כהן זצוק"ל

ברכת חיים

שהיה גדול הדור לבקר בעירו, נענה רבי עקיבא איגר לחזמנה וקבעו תאריך לביקור, ואכן ביום הביקור התרגשות גדולה אחזה בקרב יהודי העיר, שלטים גדולים הוצבו בכל רחבי העיר, וגבאי הקהל שכרו כרכרה מפוארת הרתומה לארבעה סוסים לבנים אבירים בה ישבו שני גדולי ישראל, המארח הגאון רבי יעקב מליסא, האורח הגאון רבי עקיבא איגר. לקראת הצהרים יצא כל הקהל כשבראשם רבני העיר ילדי התלמוד תורה אל הכניסה לעיר עם הכרכרה המפוארת לקבל את פני האורח החשוב ופמלייתו. ואכן בהגיע הגאון האורח לכניסה לעיר התקבל בכבוד רב, כשראשי הקהל מכבדים אותו להיכנס לכרכרה המפוארת בה יושב הרב המארח, והחלו בנסיעה לכיוון בית הכנסת הגדול בכיכר העיר כשכל הקהל מלווה את גדולי הדור בליווי כלי נגינה.

לפתע קמו כמה מראשי הקהל ואמרו, שני גדולי ישראל בעגלה והסוסים יקחו אותם? אנחנו ניקח אותם! ומיד שחררו את הסוסים הצידה וכל הקהל הסיעו את הכרכרה בה יושבים הרבנים. כשראה זאת הגאון מליסא, אמר לעצמו, ודאי לא לכבודי כל זאת אלא לכבוד האורח. פתח את דלת הכרכרה בחשאי ירד והתעררב בין הקהל, מיד אמר האורח רבי עקיבא איגר לעצמו, הרי כל זאת לכבודו של הרב הגאון מליסא, ירד אף הוא בחשאי ונבלע בין הקהל, וכך נסעו ואיש לא חש במתרחש.

כשהגיעו לרחבת בית הכנסת הגדול, כובד ראש הקהל לפתוח את דלת הכרכרה ולקבל את פניהם של גדולי ישראל, אך מה היתה תדהמת כולם כשראו שהעגלה ריקה ואין בה איש, חפשו, והנה שני גדולי ישראל היו בין הקהל. אכזבה היתה בקהל ונשמעו קולות לפיהם סתם סחבנו עגלה ריקה. קם ראש הישיבה ואמר רבות! לא עגלה ריקה סחבתם אלא עגלה מליאה במידות ודרך ארץ בה לימדונו גדולי ישראל מהי ענווה, אותם נראה ומהם נלמד.

17:37
ר"ת 17:59
 א.מ.ן.

רחוב גלבוע 11 הבעתיים
עלון במייל: r0533157301@gmail.com

מידת הענווה

לידתו של משה לוותה בגזרתו של פרעה כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו עד שיוכבד אמו נאלצה לשים אותו בתיבה על פני היאור. הצלתו של משה מהיאור הייתה על ידי בתיה בת פרעה שירדה עם נערותיה לאיור וראתה את התיבה כשבתוכה נער בוכה, והיא מחליטה להצילו ולגדלו ואף נותנת לו שם "משה" בהסבר הסיבה לכך "כי מן המים משיתוהו". במדרש רבה בתחילת פרשת ויקרא על הפסוק "ויקרא אל משה" אומר המדרש: 'עשרה שמות נקראו לו למשה, ירד, חברה, יקותיאל, אביגדור, אבי סוכו, אבי זנוח, טוביה, שמעיה, לוי, ומשה, אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה, חייו, מכל שמות שנקרא לך איני קורא אותך אלא בשם שקראתך בתיבה בת פרעה. והשאלה נשאלת מדוע באמת מנהגם של ישראל לקרוא למשה משה, על אף שעליו נאמר 'פה אל פה אדבר בו ובמראה ולא בחידות, 'בחר לו ה' יתברך את השם "משה" שניתן לו על ידי בתיה בת פרעה המצרית, ומדוע לא נקרא באחד משמות הקודש כפי שראינו במדרש?

יסוד גדול למדה אותנו תורתנו הקדושה בזה, שהשם "משה" הוא השם שנבחר מכל השמות שהרי שם "משה" נבחר מן הטעם של 'מן המים משיתוהו, 'שם זה הזכיר למשה תמיד איפה הוא היה, ולולא הצלתו מן היאור והשגחת הקדוש ברוך הוא עליו מקטנותו לא היה ניצל, ורק על ידי זה שהשם יתברך שלח את בתיה ונתן בליבה להצילו ולגדלו, אף שידעה בוודאות כי מילדי העברים הוא זה, זכה לצאת מהיאור ולזכות בחייו. לכן נבחר שם זה למשה רבנו. ואכן משה זכר תמיד את הכרת הטוב שלו לה', חכה שעליו מעידה התורה "והאיש משה עניו מאוד מכל האדם על פני האדמה", ואף אמר לעם ישראל "ונחננו מה" **ללמדנו שתמיד יזכור האדם מאין הוא בא ולאן הוא הולך ולפני מי הוא עתיד ליתן דין וחשבון, ויחנך את עצמו לברוח מהגאוה ויקנה לעצמו את מידת הענוה.**

מידה זאת הייתה נר לרגלם של גדולי ישראל בכל הדורות כפי שמשופר על הגאון מליסא בעל "הנתיבות המשפט" שהזמין את רבי עקיבא איגר

**להערות/להארות ולכל שאלה -
הרב שלמה בצרי: 055-6771015**

רחוב גלבוע 11 גבעתיים
לקבלת העלון במייל: r0533157301@gmail.com

סיום מסכת בבא מציעא
ותחילת מסכת בבא בתרא

לכל הציבור היקר
הנכם מוזמנים לסעודת מצוה
שתערך בעזרת השם יתברך
ביום רביעי כ"ה טבת (18/1/23)
17:30 שעה

בסיומו במסגרת השיעור הקבוע
הנמסר מידי יום
על ידי הרב דוד שר שלום שליט"א

מנחה 16:45
ערבית 17:15
סיום מסכת 17:30
סעודת מצוה 17:45

כולם מוזמנים
ברוכים הבאים

בית הכנסת המרכזי "בית יוסף"
רחוב גלבוע 11, גבעתיים

בס"ד ימי השובבי"ם ועוז הדרם נאמנו מאד, ומרבית העם ניגשים לשוב בתשובה ועלינו לתקן כל מה שפגמנו בגופנו ונשמתנו. - יערך

תיקון לעוונות
ותיקון היסוד

שע"י תיקון זה תלויים כל ענייני החיים: הבריאות, הפרנסה והצלחה בכל העסקים.

על פי הרמב"ם להאמרי **גריבים ונשים** בחפילה, בחשבוה ובחזקתיהם, לחקן את כל העונות כפי שכתב רבינו הארי"ה הקדוש על פי הסדר שסידר רבינו יוסף חיים זצ"ל, כגון על:

א. ביטול מצות עשה	ב. ביטול מצות השמטה	ג. נדמים ונדמות	ד. כיבוד אב ואם	ה. תחילת היסוד
ו. עון הכעס	ז. שבעת שקר	ח. האנוה	ט. לחיוב ד' מיתות בדין	י. תחילת שבת קודש

ועוד קטנות יותר מתחייבים הקריבים חוטאים עליהם פי שטורס וטש אף על-פני ההקלה ורבינו חנן' התלפעות ביום אחד והואז לפורחם כפרוהם אותם על הסדר שציון

התיקון יתקיים בביה"כ "בית יוסף" רח' גלובע 11, גבעתיים

ביום חמישי כ"ו בטבת תשפ"ג (19.1.23 למניינם) בשעה 13:00

לפני התיבה יעבור הנאמן המקובל הצדיק

הרב ש"סמ"א

[illegible]

ראש ישיבת "השלוש" בירושלים תכב"ץ

מומלץ ביותר להשתתף בפועל בתיקון - ומי שאינו יכול להשתתף בעצמו, יוכל למסור שמו ושם אמו

מלפני: (תל-י) 03-5914444

02-3914444 (רצ קווי) • סלולר •

וד' יקבל תפילותינו ותשובתינו ברצון **הרב יברך את הקהל אחרי התיקון**

הברכה

התורמים

לרפואה שלימה:	לעילוי נשמת רבינו:	לעילוי נשמת:	:
אודות דבר	הרב חיים אבישלום	האגודה הציונית	

ע"ה	פנינה בת בלנקא ז"ל	בן בלנקא זצוק"ל	בת אלקה רות הי"ו
-----	--------------------	-----------------	------------------

ת.נ.צ.ב.ה.

בסייקתא דשמיא

בית הכנסת המרכזי
"בית יוסף"
בבעתים

בית הכנסת המרכזי "בית יוסף"
רחוב גלבוע 11 גבעתיים

אזכרה ודברי תורה
לעילוי נשמת אליהו הכהן בן בלנקא זצוק"ל

ביום שלישי כ"ד טבת [17/1/23]
נערות אזכרה ודברי תורה לעילוי נשמתו הטהורה
של אליהו הכהן בן בלנקא זצוק"ל
אחיו הגדול של מורינו הרב חיים אבישולם הכהן זצ"ל

תפילת מנחה - 16:45
דברי תורה - 17:00
תפילת ערבית - 17:20

יהי רצון שזנחה במהרה לגאולה השלימה.

ברוכים הבאים
מנהלת בית הכנסת

על הברכה

לעילוי נשמות:
וינה בת תפחה ודוד ז"ל
טרה י"ח תמוז תש"פ
טוינה בן דבורה ודוד ז"ל
טר ט"ו אלול תש"פ
ת.נ.צ.ב.ה

להנצחות ולהקדשות
במייל:
b5448622@gmail.com
ב-sms:
054-4843340

4

1

כוחו של לשון הרע

ביום השני לצאת משה לראות בסבילותם של ישראל הוא ראה את דתן ואבירם רבים והאחד מרים יד על חבירו כדי להכותו, וכששאלו משה "למה תכה רעך?" ענה האיש "מי שמך לאיש שר ושופט עלינו, הלהרגני אתה אומר כאשר הרגת את המצרי?"

משה הבין שיודעים הם על הריגת המצרי ואמר "אכן נודע הדבר", ובמדרש אמרו: כעת התבהר לי דבר שהייתי תמה עליו, מה חטאו ישראל מכל האומות להיות נרדים בעבודת פרך, אך כעת רואה אני שהם ראויים לכך" (רש"י). ולכאורה, עם ישראל במצרים מונה לא פחות משישים ריבוא, וזה מניין הגברים בלבד, כיצד אם כן קובע משה מכח לשון הרע של אדם אחד את אשמת העם כולו? והנה כשהרג משה רבינו את המצרי "ויפן כה וכה וירא כי אין איש" (ב' י"ג). ויש להבין, אם לא היה איש במקום, כיצד נודע דבר ההריגה? ולפי פשוטו צריך לומר שהרי אדם אחד כן היה שם, הלא הוא האיש עצמו שהוכה על ידי המצרי - בעלה של שלומית בת דברי. הרי על כרחך שסיפר זאת הרואה לאחרים, חוסר הכרת הטוב נורא, הרי משה סיכן עצמו עבור הצלתך, אתה יודע שאם ייוודע המעשה הוא עלול להינזק - שמא תתגלגל השמועה לאזני המלך, כפי שאכן קרה. כיצד הנך הולך לספר זאת אם לא שכפיות טובה גדולה שולטת ביד רמה?!. והנה ממה נבע שעבודם של ישראל במצרים? מבואר במשנת רבי אליעזר, שמכוח כפיות הטובה של פרעה ש'לא ידע את יוסף' והעלים עיניו מכל הטובות שפעל למענו ועבור עמו הגיע לכפירה, וממילא כבושה הייתה הדרך לפניו להשית עליהם את גזירת השעבוד. כעת מבין משה היטב מהיכן יש לפרעה עוצמה כזו של כפיות טובה. אם בעם ישראל יש חוסר הכרת הטוב, לא ייפלא שהמצרים הושפעו מכך לרעה, וסופו של הכופר בטובתו של בשר ודם לכפור בטובתו של מקום. (הרב

חזקיהו יוסף משיקובסקי שליט"א.

מלחמת היצר הרע

מתורתו של הצדיק הקדוש רבי יעקב אביחצירא זיע"א לרגל יום ההילולא כ' טבת "יקם מלך חדש" - הוא יצר הרע שנקרא מלך זקן וכסיל, ונקרא "חדש" - משום שמתחדש על האדם בכל יום. "על מצרים" - הוא הגוף שכולו פגעים ומאורעות ומצרים. "אשר לא ידע את יוסף" - כלומר היצר הרע בא בכוחו

הגדול. ולא חושש להוספה שמוסיף האדם מדי יום בקדושה.

"ויאמר אל עמו" – יצר הרע אומר לפמליא הסובבים אותו.

"הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו" - עם ישראל מרבה ומתעצם מדי יום בקדושה ויכול לנצח אותנו.

"הבה נתחכמה לו פן ירבה" - הבה נתחכם למצוא דבר שמבטל את ישראל מעבודת ה', פן ירבה בקדושה.

"והיה כי תקראינה מלחה ונוסף גם הוא על שונאינו" - יצר הרע ממשיך ואומר: ויש לנו מלחמה תדיר עם הקדושה שהם שונאינו וגם הוא יתווסף לעשות עמנו מלחמה.

"ועלה מן הארץ" - ויש חשש שעלה הניצוץ של הקדושה מתחת ידינו ועל ידי כך תתבטל חיותנו.

ומה החכמה שנתחכם לעשות להם - שנכניס בליבם של ישראל לרדוף אחר הממון ולטרוח אחר הפרנסה ולדאוג למיסים וארנוניות.

"וישימו עליו שרי מסים" - הם הממונים על ענין הוצאות המיסים שיש לאדם. "למען ענותו בסבלותם" - ומפתים אותם לטרוח על הממון כדי שלא יסבלו מריבוי המיסים, ועל ידי כך יתבטלו מעבודת ה'.

"ויבן ערי מסכנות" - כלומר האיש שמתגבר על יצרו - מבטל את טענת היצר הרע על ידי שבנה ועשה בלבבו לזכור את ערי מסכנות של עולם האמת, שהם בקבר והגהינום.

"את פיתום ורעמסס" - כלומר ערי המסכנות של אותו עולם, הם פיתום - שהיא פי תהום - הקבר,

"ורעמסס" - הוא הגיהנם ששם נימסים הרשעים.

ובזה מנצח הצדיק את היצר הרע ואומר: אקבל עלי את ערי מסכנות של עולם הזה כדי שאנצל מערי מסכנות של אותו עולם, וכשרואה הקדוש ברוך הוא שצדיק זה בוטח בו, שולח ברכה במעשה ידי, ובעסק קל מביא לו ברכה

מרובה ולא יתבטל מעבודת ה'.

וזהו שנאמר "**וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ**" - ככל שמענים את האדם לטורדו מעבודת ה' והוא אינו שומע להם, הקדוש ברוך הוא בעזרו, וכן ירבה וכן יפרוץ ולא יחסר לו כל טוב.

ולפיכך "ויקוצו מפני בני ישראל" – שעל ידי כך מתבטלת חיותם של הסט"א.

משה ואהרן בעומדם לפני פרעה מלך מצרים

"ומשה בן שמונים שנה ואהרן בן שלוש ושמונים שנה בדברם אל פרעה" (שמות ז, יז)

הנה יש לבאר לאיזה צורך מספרת לנו התורה בני כמה היו משה ואהרן בעת שדיברו אל פרעה?

ישנו חידוש נורא המובא בשם תלמיד הרשב"א (בספרו תורת המנחה פרשת שמות דרשה ב) שביאר שכל אותם שמונים שנה הקדוש ברוך הוא בחן את משה רבינו לראות אם הוא מתאים להנהיג את ישראל, עד שבהיותו בגיל שמונים הוכשר להיות מנהיגם של ישראל, ומאו שלחו יחד עם אהרן להתחיל להתעסק בהנהגת עם ישראל, ולדבר לפני פרעה להוציא את עם ישראל ממצרים. וכך כתב: הקדוש ברוך הוא בוחן למנהיגים עד שרואה שהם ראויים להנהיג את ישראל וכן אמרו רבותינו זיכרונם לברכה (שמות רבה ב') כשרצה הקדוש ברוך הוא להעמיד מלך על ישראל להנהיגם היה מסתכל ברועים הרחמנים וכן עשה עם משה, שאף על פי שהיה מזומן ומוכן להיות פרנס על ישראל, לא רצה למנותו עד שראה בו סימני מידת הרחמנות, וכשהיה בן שמונים שנה וראה בו סימני רחמנות קראו לרעות את ישראל. ומה סימני רחמנות ראה בו? פעם אחת היה רועה את הצאן ונשמט טלה מהצאן ונפרד והלך לו לבדו ומשה הלך אחריו להתחזיר, רץ הטלה לפניו ומשה רץ אחריו עד שהגיע לאפקי מים והלך לו הטלה לפניו לשתות, וכיון שראוהו משה שהיה שותה אמר :לא נשמט ונפרד זה מהצאן אלא מפני הצימאון ואני פשעתי בו שלא הבאתי הצאן לשתות וגרמתי לו לטרוח ולרוץ עד לכאן, אם כן יש לי לרחם עליו, מיד נשאו בחיקו והשיבו אל הצאן, וכיון שראה הקדוש ברוך הוא את מידת רחמנותו על הצאן מינהו פרנס ורועה על ישראל.

ודברים אלו נוקבים וירודים עד התהום. שהרי טבע האדם הוא שעמל קצת וכבר רוצה להשיג את מבוקשו, ואם אינו מוצא את מבוקשו מיד יש לו כבר תרעומת וממינוי משה ילמד האדם שעל אף שהורתו ולידתו היו בקדושה, ואפילו לינק מנוכרית לא רצה, והיה רואה בסבלות אחיו ומיצר עליהם, והתייגע בעבודת השם יתברך, והעפיל למרומי הפסגות, שיא מידת הענווה, התורה והיראה, עד שזכה לדבר פה אל פה עם השם יתברך, והיה מתנהג ברחמנות בכל עת ובכל שעה. עם כל זה, רק בתום שמונים שנה, קיבל אות מהשם יתברך שראוי הוא, וגם אז סבור היה בענותותנותו כי עדיין אינו ראוי לתפקיד מרוםם זה.

סיפור לשבת קודש

בספר "מדרש שלמה" (ח"ג דף כ"ה סוף ע"א מובא מחכם ברובע הקטן בג'רא): הביא מעשה בנערה אחת לא יהודיה שגדלה בביתם של יהודים כמשרתת, ומהם למדה וידעה את הכל, איך מולחים את הבשר ומתי שבת, מה מותר ומה אסור וכו'. והייתה גם אוהבת לשמוע איך קוראים את האותיות, וכשהיה בא הביתה מלמד פרטי ללמד את ילדי בעל הבית, היא הייתה עומדת מרחוק ומסתכלת עליהם, ואחר כך לוקחת את הדף וחוזרת על מה ששמעה. ברבות השנים התחנתה עם גוי, שנקרא "פאבל". הוא היה חמום מוח וכל הזמן היה מכה אותה ואומר לה: את יהודיה, גדלת בבית של יהודים, ואת רוצה להיות יהודיה וכו'. וכל פעם היה חוזר שיכור ושופך חמתו על אשתו.

יום אחד כבר לא יכלה לסבול וברחה. הגיעה לעיר פראג שכולה מלאה יהודים, והלכה למשפחה יהודית שם, וסיפרה להם סיפור שלא היה ולא נברא, שהיא יהודיה ונישאה למישהו ואחר כך בעלה מת בלא ילדים, וקיבלה חליצה [כי הייתה יודעת מה זה חליצה ומה זה יבום וכו'], ועכשיו היא אלמנה, אז ביקשה מהם לעבוד אצלם בתור משרתת. והם הסכימו. שאלו אותה: איך קוראים לך? אמרה להם: תנה [ושמה האמיתי היה מריה]. היא הייתה חכמה מאד ובסתר הלכה והתגיירה אצל הרב כדין, וכשהיו מגיעים ימים נוראים הייתה מתפללת בעזרת נשים, ומסבירה ומפרשת להם את התפלה כולה, וכולם התפעלו: איזו חכמה חנה הזאת!? והכל ממה שלמדה בילדותה. יום אחד אשתו של בעל הבית

עמדה להיפטר מן העולם, ואמרה לבעלה: לעולם לא תמצא אחת כמו חנה, אנא, אחרי מותי תשא אותה לאשה. אמר לה: חס וחלילה, את תאריכי ימים. אמרה לו: אני יודעת מה שאני אומרת, "לב יודע מרת נפשו" (משלי י"ד י'). האשה נפטרה והוא לקח את חנה לאשה, והיא ילדה לו שני בנים .

בעלה "פאבל" באחת הפעמים שהיה שיכור, אמר: מה עשיתי? הפסדתי את האשה שלי, היא הייתה אשה נפלאה ואני נתתי לה מכות, זה העוון שלי, מה אעשה עכשיו?! איך אמצא אותה? הרי זה כמו מחט בערמת שחת. אמר לו אחד מחביריו: יש לנו חוזה בכוכבים שיכול להגיד לך איפה נמצאת אשתך. הלך אליו, ואותו חוזה אמר לו: אני אתן לך מכתב לחוזה בכוכבים "אסטרוולוג" שהוא ממוחה יותר ממני, וככה תגלה אותה. החוזה הזה היה בפראג, והוא הגיע אליו. כאשר היה עובר ברחוב שם, פתאום אשתו חנה ראתה אותו, ואמרה לעצמה: איי ואבוי הוא בא לחפש אותי. והרי אם יוודע הדבר שהיא התגיירה, אז ישרפו אותה ואת בניה ואת בעלה היהודי, והייתה בצער גדול. הלכה למהר"ל מפראג וסיפרה לו את כל הסיפור מתחילה ועד סוף, ואמרה לו: כבוד הרב, אני בסכנה, בעלי מסתובב ברחוב, מה אעשה עכשיו? אמר לה: הוא אומנם נעזר באסטרוולוג אך אל תדאגי הלילה הכל מכוסה בעננים והוא לא יראה כלום, אז הוא יסתכל בכוכבים כמו תרנגול בבני אדם... שאלה אותו: מה יהיה מחר? ענה לה: מחר ירחם ה'. וככה היה, באותו הלילה הכל היה מלא עננים. למחרת באה אליו בוכה, ואמר לה: כיום את נחשבת צדקת בין כולם, אז תבואי לבית ותגידי שהראש שלך כואב, ואז יבואו כל הנשים לבקר את "חנה הצדקנית", וכשישאלו אותך: מה לעשות לך? תגידי להם: שמעתי סגולה מפי "אבותי הקדושים", שלוקחים עפר מבית הקברות ושמים מתחת הראש, והכאב עובר. היא עשתה ככה, ואשה אחת הלכה מהר לקבר של אביה להביא משם עפר, כדי לזכות את אביה שירפא את "חנה הצדקנית". והנה בלילה פאול הזה היה אצל האסטרוולוג, ואמר לו: תשמע, אני רואה שהיא מתה. שאל אותו: איך אתה רואה שהיא מתה?! אמר לו: אני רואה שהיא שוכבת במטה ותחתיה עפר, וזה כמו היהודים. אמר פאול: אם ככה אין עוד מה לעשות, וחוזר למקומו. למחרת זרקה את העפר והכל, וחזרה לחיות עם בעלה בשלוה.

לפי זה מסביר הרב, שכאשר משה רבנו הושלך לים, אז החוזים בכוכבים אמרו לפרעה: מושיען של ישראל הושלך למים. וכששמע ככה ביטל את הגזירה.

וכעין זה מסופר על הרמב"ם, שפעם אחת כל הרופאים והיועצים היו מלשינים עליו ומדברים בגנותו, מפני שקנאו בו על כך שהמלך מינה אותו ליועץ, וכמעט גזרו עליו מיתה. מה עשה? ברח ועשה כמין אמבטיה כזאת והוא עומד על גביה, וכשהמלך חיפש אותו ושאל את האסטרוולוגים למקומו, אמרו לו: הוא נמצא עומד באיזה "אי", ומסביבו ים. שאל אותם: איזה אי? ולא ידעו להשיבו. אחרי זמן התברר שכל מה שטפלו על הרמב"ם היה שקר גמור, ואז הרמב"ם הופיע אצל המלך. אמר לו המלך: באיזה אי היית? בג'רבא? אמר לו: לא הייתי בג'רבא, אלא עשיתי כמו בריכה כזאת ושמתי דף ועמדתי עליו. שאל אותו: מדוע עשית כך? ענה לו: בשביל להטעות את האסטרוולוגים שלך, ולהציל את נפשי. (עלון בית נאמן 96 פרשת וארא ע"ח).

חידודים ושאלות לשלח שבת

מדוע משה היה רועה צאן?

א. כדי להתרחק מן היישוב ששם עלול הוא לחטוא, וכדי להתבודד ולהשיג נבואה (רבינו בחיי) ב. כיון שרק בהיותו רועה צאן המתבודד במדבר היה נראה אליו האלוקים (אברבנאל)

מדוע ניגלה הקדוש ברוך הוא למשה מתוך ה"סנה"?

א. מה סנה זה קשה מכל האילנות שבעולם וכל ציפור הנכנסת לתוכו יוצאת הימנו אברים אברים כך שיעבוד מצרים קשה לפני המקום מכל שיעבוד שבעולם. ב. משום שרצה לדבר עם משה ממקום שפל, ואין לך שפל יותר מן הסנה (מכילתא דרשב"י) ג. נגלה מתוך הסנה שכולו קוצים לקיים "עימו אנכי בצרה" (מדרש נתנומא) ד. כשם שבסנה זה כאדם מכניס ידו לתוכו אינו ניזוק אך ביציאתו ניזוק, כך המצריים בתחילה קבלו ישראל בסבר פנים יפות אך בהמשך לא הניחום לצאת. ה. מה סנה, גדר הוא לגינה, כך ישראל גדר הם לעולם. ו. מה הסנה גדל על רוב מים כך ישראל גדלים על התורה שנמשלה למים. ז. מה הסנה גדל בגינה ובגהר כך ישראל מצויים הם בעולם הזה ובעולם

להצטרפות לווצאפ הקהילתי:

ר' ניסים כפיר: 054-4843340

הבא ח. מה הסנה מצמיח קוצים ומצמיח ורדים כך ישראל, יש בהם צדיקים ויש בהם רשעים (מדרש רבה) ט. מה הסנה הזה אם תשרפוהו הוא גדל ועולה יותר טוב, כך ישראל, אומות העולם לוקחים מהם והקדוש ברוך הוא מוסיף עליהם (מדרש אגדה).

מה ביאור המלה "מגמגם"?

"ויאמר משה אל ד' בי אדני לא איש דברים אנכי גם מתמול גם משלשום גם מאז דברך אל עבדך כי כבד פה וכבד לשון אנכי" (י, ה), האבן עזרא מבאר שמשה אמר שאיננו יודע לדבר צחות, אלא מתעקב בלשונו בדברו או מגמגם. ומבאר את המושג – "מגמגם", שמנהג העברים, כאשר ירצו להשוות שני דברים או שלשה יוסיפו מלת "גם" בתחלה, כמו שנאמר בשופטים (ח, כב) "משום בנו גם אתה, גם בנך, גם בן בנך", ע"כ.

ואולי כוונתו שגם בפסוק זה משה אומר "גם מתמול גם משלשום גם מאז דברך" – וזה הביאור של "מגמגם" שאומר כמה פעמים "גם".

איזו מצוה הוסיף עמרם במצרים?

במדרש החפץ כתוב: ויקח את בת לוי בלקוחין, וזה שאמרו שנצטוו במצרים במצוות נישואין וגירושין. ובשו"ת 'מקום שמואל' (פכ"ג) כתב שנתחדש בימי עמרם נישואין על ידי חופה, ובגמרא סוטה מובא שבשעה שהחזיר עמרם את יוכבד הושיבה באפריון - היא חופה.

מדוע זכה משה רבנו בזקנותו שלא כהתה עינו ולא נס ליחו, ומדוע זכה שהקדוש ברוך הוא יטפל בקבורתו?

איתא במדרש: רבי נחמיה אומר, ראה משה רבנו את כתפיהם שותתות דם מהמשאות, והיה עושה להם רטייה למכתם. אמר לו הקדוש ברוך הוא: חייך שאין צער ומכה עולה בידך, ולכך "ומשה בן 120 שנה לא כהתה עינו ולא נס ליחו". רבי אלעזר אומר: כשהיו נוטלים את הסיד הייתה מנשבת הרוח ומפזרת, ונכנס לתוך עיניהם, ומשה טרח לנקות ולרפא את עיניהם. אמר לו הקדוש ברוך הוא: חייך אפילו בשעה שעיניהם של בריות כהות בעת זיקנה, אין עיניך כהות. על כן "לא כהתה עינו". ועוד אמרו: כשראה משה שהם מתים ומושלכים באשפות, ואין להם קובר, טיפל בקבורתם ועסק בכבודם. אמר לו הקדוש ברוך הוא: אתה טיפלת בהם, חייך אני מטפל בקבורתך, שנאמר "ויקבור אותו בגי". (הרב צולק) ועוד נאמר במדרש אמר הקדוש ברוך הוא אתה הנחת עצמך והלכת להתעסק עם אחרים חייך שאני מדבר עמך.

מדוע נקרא משה רבינו בשם "נער"?

רש"י מביא את דברי הגמרא (סוטה) שקולוֹ היה כנער. ובמדרש אגדה איתא: נער הוא נוטריקון של: נ-נאמן, כדכתיב "בכל ביתי נאמן הוא". ע-עניו, כדכתיב "והאיש משה עניו מאד". ר-רועה, שנאמר "ומשה היה רועה". וב'בעל הטורים' איתא: "והנה נער בוכה" - זה אהרון, שהניחו בתיבה. "נער בוכה" בגימטריא "זה אהרון הכהן". (הרב צולק)

במה נבחן משה רבינו אם ראוי הוא להנהיג את ישראל?

אמרו רבותינו: כשהיה משה רועה צאנו של יתרו במדבר, ברח ממנו גדי ורץ אחריו עד שהגיע לחסית, ושם נודמנה לו בריכת מים, ועמד הגדי לשתות. כיוון שהגיע משה אצלו, אמר: לא ידעתי שרץ היית מפני הצמא, עייף אתה. הרכיבו על כתפיו והיה מהלך. אמר הקדוש ברוך הוא: יש בליבך רחמים על צאן בשר ודם, כל חייך אתה תרעה צאני ישראל (שפתי חיים).

היכן מוצאים אנו בתורה עניינים שונים אשר הם "משולשים"?

איתא במדרש משלי (כ"ב): אמר רבי ישמעאל: כל ענייני התורה משולשים - תורה, נביאים וכתובים. כל שבט משולש הוא - ראובן, שמעון ולוי [וכן כל י"ב בני יעקב נחלקים לשלושה שלושה]. אותיותיו של שבט לוי - ג' הן. וכן לוי הוא ג' שבשבטים. ג' אחים היו, והם: משה, אהרון ומרים, ונצפן משה לג' ירחים, שנאמר "ותצפנהו שלושה ירחים". וכעין זה בגמרא (שבת פ"ח) על מתן תורה - "ברוך המקום שנתן תורה משולשת - תורה נביאים וכתובים, לעם משולש - כהנים לויים וישראלים, על ידי שלישי - משה רבינו, שנולד שלישי במשפחתו, ביום ג' [לשלושת ימי ההגבלה] בחודש השלישי - חודש סיון.

מי העז פניו כנגד פרעה?

במדרש רבה (י"א): פועה נקראת על שם שהופיעה [העיפה] כנגד פרעה, וזקפה חוטמה בו, ואמרה: איי לו לאותו האיש פרעה שיבוא האלוקים להיפרע ממנו, לפיכך נתמלא חימה להורגה. (הרב צולק)

לקבלת העלון במייל:

r0533157301@gmail.com

העלון יוצא לברכה והצלחת

אבנר ניניו וכל בני ביתו